

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA

WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Főrabbin, dr. Frölich Róbert írása (2. oldal)

Várkonyi Tibor és Dési János írása (5. és 8. oldal)

MAHAR 2016

(3. oldal)

Fotó: Kerényi László

Maccabi VAC hírek

November 13-án tartotta 3. tájékoztatóját a Maccabi VAC a 2017-es Maccabi Világjátékokról. A beszélgetésen Jusztin Ádám, a klub elnöke elmondta, első körben azt szeretnék elérni, hogy jövőre európai szinten is kiemelkedő létszámú, 100 fős delegáció képviselje Magyarországot Izraelben. A játékokat a már megszokott módon Izrael teljes területén rendezik meg, ezúttal július 4-18 között. A megnyitó és a záró események központja ismét Jeruzsálem lesz.

Fontos: A Maccabi VAC továbbra is várja az egyéni sportolók és a csapatok jelentkezését a maccabiah2017@maccabi.hu email címen. Nem árt sietni, mert a határidő 2016. december 31, másnapról már csak pótnvezést tudnak elfogadni.

A következő tájékoztatót december 18-án, vasárnap 17:00-kor tartják az Izraeli Kulturális Intézetben.

Idén, immár 7. alkalommal rendez meg hagyományos Chanukkai kispályás foci kupáját együtt a Maccabi VAC és a Bálint Ház. December 30-án délelőtt a Marczibányi Sportcentrumban lesznek a mérkőzések. A szervezők, a szokásoknak megfelelően, közös gyertyagyújtással és fánkkal várják a csapatokat és a szurkolókat.

Pesti Sólet menü a BZSH kóser konyha receptjei alapján

Báránybecsínált leves (10 főre)

Hozzávalók: 1,3 kg bárány lapocka, 2 evőkanál liszt, 2 kisebb karfiol, 15 db csiperkegomba, 2 db fehérrépa, 5 db sárgarépa, 7 evőkanál olaj, 2 vöröshagyma, 2 csokor petrezselyemzöld só, őrölt bors, tárkony.

Elkészítés: A bárány lapockát kockákra vágjuk, majd rádobjuk a forró olajon megfuttatott, aprított hagymára, és fehéredésig sütjük. Hozzáadjuk az apró kockákra darabolt sárgarépát, fehérrépát, a gombát, és annyi vizet öntünk rá, hogy éppen ellepje. Sóval, borssal ízesítjük, és fedővel letakarva félpuhára pároljuk. Ezután hozzáadjuk a darabolt karfiolrészleteket, majd ha minden zöldség és hús megpuhult a levesben, sűrítjük. Mielőtt levesszük a tűzről, megszórjuk az aprított petrezselyemmel.

Tálaláskor a levest tányérokba merjük, és forrón kínáljuk, citromkarikával díszítjük.

Töltött csirke burgonyapürével 10 főre

Hozzávalók: 10 db egész csirkecomb, 5 vízben áztatott zsemle, 3 tojás, 1 kanál libazsír, 20 dkg gomba, 1 csokor petrezselyem, só, bors.

Elkészítés: A feldarabolt gombát az apróra vágott petrezselyemmel zsíron megpároljuk, hozzáadjuk a kifacsart zsemlet, a tojást, sózzuk, borsozzuk, majd a masszát a csirke bőre alá töltjük. Készíthetjük úgy is, hogy a töltelékét kizsírított őzgerinc formában külön sütjük, s köretként adjuk a csirkéhez.

A gomba helyett összetört csirkemájat is rakhatunk a töltelékbe.

A burgonyapüréhez: kb. 10 db közepes burgonya, 1 kanál zsír, só.

A burgonyát meghámozzuk, kockára vágjuk, sós vízben megfőzzük. Burgonyanyomón áttörjük, kevés főzővízzel hígítjuk, majd a zsírral jól elkeverjük.

Fánk (10 főre)

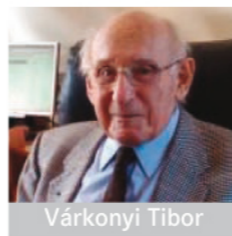
Hozzávalók: 1 kg liszt, 2 db tojás, 0,1 kg margarin, 0,03 kg élesztő, 0,1 kg kristálycukor, 1 citrom reszelt héja, 1 csomag vaníliás cukor, só, víz

Elkészítés: Egy nagy tálban keverjük össze az olvasztott margarint, a tojást, vaniliát és a reszelt citromhéjat. Adjuk hozzá a cukros vízben felfuttatott élesztőt és adjunk hozzá annyi lisztet, amennyit felvesz. Lágy tésztát kell kapnunk. Dagassuk egy kis ideig, majd fedjük le és kelesszük, amíg duplájára nő. Bő olajban késre sütjük. Porcukorral és lekvárral tálaljuk.

Jó étvágyat kívánunk!

Szomorú a professzor úr

Várkonyi Tibor

Olvastam a párizsi Le Monde-ban Kaplan professzor úrnak, az amerikai Cornell egyetem tanárának keserű gondolatait. Gyermek korára emlékezett vissza, igazán szomorú visszatekintés volt. Iskolából tért haza és édesanyjának sírva mesélte, sokan „koszos zsidónak” mondták. Az Egyesült Államokban. A mama, mint minden rajongó szülő, igyekezett vigasztalni őt. Nem közel dobálták meg, mondta, nem is bottal ütötték, csak szavakkal sértették. Szerencsére nem fáj, felejtse el.

Évtizedek szálltak el, de professzor úr mégsem felejtett, sőt, ha lehet, még szomorúbb. Az elevenítette föl ezt a keserves emléket, hogy a tévében látta, a rádióban hallotta Donald Trump új elnök szavait, amelyekkel honfitársait, akiknek nagy része reá szavazott, „ostobáknak, félészűeknek” minősítette, egyes nőket „hájas disznóknak, elhízott tehéneknek, korlátoztaknak” mondta, ahelyett, hogy megköszönte volna szavazataikat, hiszen az ő voksaikkal győzött. Nem ejtett szót arról sem, hogy igazán mégsem teljesen folttalan volt ez a diadal, hiszen az FBI vezetője, nem tudhatni milyen unszolásra, ellenfeléről, Hillary Clintonról azt állította, még külügyminiszter korában „szabálytalanságokat” követett el. Majd napok múltán közölte, minden rendben volt, semmi baj, a hölgy „tisztá”. Időközben azonban százezrek leszavazták, így az eredmény „kissé torzított”. Kétségessé nem tette ugyan Trump győzelmét, de a módszer csak különös volt.

Nálunk idehaza, kissé furcsává éppen az tette e napot, bár az előzmények után meglepetés egyáltalán nem volt, hogy Orbán Viktor a nagyvilágban eléggé buzgón, a sietős elsők között gratulált a győzelemhez. Azzal a föltételezett szándékkal, mintha a szorgalomtól remélhetné kormányának a korábbiaknál sokkal kedvezőbb kinti megítélését. Meglehet, csakugyan bekövetkezik, az is, hogy nem, vagy nem egészen az óhajtott sietséggel, mert azért az amerikai sajtó változatlanul nagy hatalom, alapjában szinte korlátlanul szabad is, a véleményét kevésbé befolyásolja a kormányzat szándéka. Ott mondhatni teljesen elképzelhetetlen lett volna az ország vezető lapjának gyors „kivégzése”, csak mert bírálja a vezetés politikáját.

Idehaza viszont az a megszokott, hogy az Európai Unió teljes jogú tagjaként, a huszonhetek között Orbán kabinetje különálló négyes duzzogó csoportot teremtett magának, amellyel minden kínálkozó alkalmat megragad a többséggel való szembeszegülésre. A demokratikus világ ellenében néha újfent megint Moszkvára kacsint, onnan vár támogatást. És nem elég, hogy Orbán az elsők között buzgólkodott Trump lelkes köszöntésével, külügyminiszterét föltűnően nem engedte ki a többiekkel együtt megfogalmazni fönntartásait, most decemberre is azt tervezi, hogy ő egymagában (Orbán) ismét szembeszáll az elsőrendű nemzetközi kérdésben. Eltökélt szándéka szerint propagálja majd, hogy ő menyire rokonlélek Trumpgal, ők teljesen egyek abban, hogy falak építésével útját lehet állni mások szabadságának.

A pillanatnyi furaságok ellenére óva intenek attól, hogy elsiessük ítéleteinket, és hebehurgyán

valamilyen nem létező „fasiszta veszélyt” emlegetünk. Igaz, Ázsiában és Afrika egy részében több rezsim is hajlamos arra, hogy a hivatalos irányzatokkal szembekerülőket elnyomó intézkedésekkel üldözzék, fölelevenítsenek a világon másutt mellőzött módszereket. Sajnos a mi kontinensünkön is lelhetnek példát rá, például Franciaországban, ahol pedig a náci megszállás idején legendásan csodálatos volt az ellenállás. Az óvatosságot indokolja az is, hogy eszközeiben és szándékaiban gyakran a másik szélsőség, az ultrabalosság sem különb, ha erőszakhoz akar folyamodni. Hála a sorsnak, Európánkban, kivált az Unió létének, közös vezetése eltökéltségének, ez a demokrácia kontinense, jóllehet nem minden tökéletes, a brüsszeli intézmények működésében tömérdek volna a javítani való, ami részben indokolhatja néha Orbánék duzzogásait, de egyáltalán nem módszeres elszigetelési macacsságát.

Különösen óvatosságra int, hogy mégis furcsa volna a Trump egyelőre „érdekes” irányzatát tapasztalva, indulatosan nyomban attól tartani, hogy Amerika, az Egyesült Államok valami „önkényuralmi” elképzelés felé próbálna sodródni. Az elővigyázatosságot és főként a tapintatot ta-

nácsolja az is, hogy alaposabb és részletesebb tájékoztatások híján, egyelőre felületes sajtóhírek birtokában igazán és hitelesen azt sem tudjuk megítélni, hogy az új elnök valójában milyen egyéniség is? Ahhoz hozzászokhattunk, hogy a tengerentúli földrész sokszor és sok tekintetben eléggé furcsán tér el a mienktől. A mesés vagyonok és a világon először méreteiben eltúlzott sztárkultusz, ami igaz, már hozzánk is befurakodott, torzíthatnak a jellemeken, a szokásokon, sajátos stílust alakíthatnak ki. Meglepo önmagában már az is, hogy milliárdok birtokában egy újdonsült politikus állítólag nem költözne be a Fehér Házba, hiszen mesés otthonának aranyai és gyémántjai más életmóddhoz szoktatták őt és főként legkövetlenebb családi környezetét. Az idő és a tapasztalat azért sokat csiszolhat az előzetes kósza és kusza elképzeléseken. Azért mégis indokolt fölfigyelnünk Kaplan professzor nem teljesen alaptalan szorongásaira. Ezzel megmenthetjük világunkat attól, hogy akár rövid, átmeneti időre is, netán kellemetlen érzések kísétsék meg. Magam, személy szerint hajlamos vagyok komolyan venni a tekintélyes tudós intelmeit. Időben szólalt még, vegyük észre kétségtelenül indokolt intéseit.

A DOHÁNY KÖRZET DECEMBERI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában.

- December 2. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 3. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45
- December 6. „Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
- December 9. Esti ima a Hősökben 17:00; **a Kiddus elmarad, helyette hagyományos sábeszi vacsora¹.**
- December 10. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45
- December 13. „Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
- December 16. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 17. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45
- December 20. „Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
- December 23. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 24. Reggeli ima a Hősökben 9:30, Mincha a Talmud-Tórában 12:30
- December 29. Ünnepi gyertyagyújtás (a 6. gyertya) és **Chanukkai műsor a Goldmark-teremben 17:00**
Közreműködik a Dohány utcai zsinagóga férfikara és az Old Songs Duó.
- December 30. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- December 31. Reggeli ima a Hősökben 9:30; Esti ima és *sálesüdesz* a Talmud-Tórában 15:45

¹ Ára 2:000 Ft/fő, jelentkezés Fülöp Ildinél (06-30-539-4683) December 4-ig!

Ismét kevesebben vagyunk...

Dr. Dancz Gábor, körzetünk egykori előljárója, alelnöke visszaadta lelkét teremőjének. A szellem embere távozott el, finom, művelt férfi, aki egyaránt otthonosan mozgott a különféle művészeti ágakban, az operától a drámairomdalomig. A gondos férj, hűséges és szerető hitves, kinek első és utolsó gondolata mindig Jutka, a feleség volt. A levita, másodikként Tórához szólított, a zsidóságához ragaszkodó, templomjáró hívő. Az orvos, az élet meghosszabbítója és szolgálója, a betegre és egészségesre egyaránt odafigyelő or. *Kedves mosolya, halk, elegáns modora mindig velünk marad!*

Segítség a Thökölynek

Mint azt vélhetően tudják a Pesti Sólet olvasói (is) október végén, Szimchasz Tajró este, tűz ütött ki a Thököly úti ortodox zsinagógában. Szerencsére senki nem sérült meg, de sajnos az épület súlyosan megrongálódott, ráadásul elégték a Tóratekercesek és az imakönyvei is. Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért 500 ezer, míg a Dohány körzet 100 ezer forintot ajánlott fel, hogy mielőbb legyenek új Tórák és imakönyvek a Thökölyben.

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért által szervezett **Kulturális Páholyba**, amelyben a **Sabbathsong együttes** **Haszene** című előadását láthatják, hallhatják.

A rendezvény megtekintése ingyenes, de regisztráció köteles.

Regisztrálni a **06/30-539-4683** telefonszámon, illetve a **fulopvildi@gmail.com** email címen lehet Fülöp Ildikónál.

Időpont: 2017. január 15. 15:00

Helyszín: Goldmark-terem

Meghívó

A Dohány utcai körzet szeretettel meghívja Önt és kedves családját **chanukkai ünnepségre**.

Időpont: 2016. december 29-án 17:00

Helyszín: 1075. Bp. Wesselényi utca 7., Goldmark-terem

Ünnepi beszédet mond: **Dr. Frölich Róbert főrabbi**

Az 6. láng ünnepélyes meggyújtása

Közreműködik a **Dohány utcai zsinagóga férfikara**

és az **Old Songs Duó**.

Az ünnepek szünetében, s végén hagyományos chanukkai fánkkal várjuk Önöket.

Hősökre emlékeztek a 85 éves Hősökben

Az 1931-ben épült, 186 személyes, Vágó László által tervezett Hősök Temploma szerves része a Dohány utcai zsinagógának. A „Hősök” annak a 10 000 magyar zsidó katonának állít emléket, akik az első világháború harcmezőin dicsőséget szerezve hősi halált haltak. Számukat onnan tudjuk, hogy az Egység, az akkori zsidó újság az egész háború alatt pontos statisztikát vezetett az elesett zsidó katonákról. A bejárat felett héber szövegből formált Dávid-csillag van. A díszítőelem különlegessége, hogy bibliai idézetek betűiből alakul ki a csillag: „Jaj, hogy a hősök elhullottak a harcban...”

Az első világháború magyar zsidó hősi halottaira emlékeztek a Mazsihisz és a BZSH dolgozói, rabbijai, kántorai, valamint a Magyar Honvédség katonái az alapításának 85. évfordulóját tartó Hősök Zsinagógájában. A Himnuszot követően Heisler András, a Mazsihisz elnöke emlékezett a világháborúban meghalt zsidó katonákról, majd Rudas Dániel, zsinagógánk kántora énekelt el a hősök tiszteletére a Sim Shalom, „Adj békét” című liturgikus dalt.

Dr. Holló József nyugalmazott altábornagy az elhullott katonákat méltatta, majd Totha Péter Joel vezető táborigazgató átvette az Emlékszálót, mely a világháborúban szolgált katonáknak állít emléket.

Végül dr. Frölich Róbert, országos főrabbi, körzetünk főrabbija szót a megjelentekhez. Rudas Dániel elénekelt az El Mole Rahamim kezdetű imát, a halottak lelki üdvéért, és elhangzott a Káddis is. A megemlékezés az El silencio trombita szólamával zárult.

Az eseményről bővebben, és még több remek képpel, körzetünk facebook oldalán, illetve honlapján: www.dohany-zsinagoga.hu/?p=1103.

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

Meghívó

Az Élet Menete Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a 2016. évi „Élet Menete – Kézdy György díjak”

ünnepélyes átadására, valamint az alapítvány évzáró rendezvényére az Önkéntesek Világnapján.

2016. december 5. hétfő, 17.00 óra

Színház- és Filmművészeti Egyetem Ódry Színpad
1088 Budapest, Vas u. 2/c

Közreműködik a Roma Soul

EMLÉKEZNI ÉS EMLÉKEZTETNI MINDANNYIUNK KÖTELESSÉGE!

A részvételhez regisztráció szükséges!

Kérjük az info@eletmenete.hu e-mail címen regisztráljon!

Csak a visszaigazolt jelentkezőknek tudunk helyet biztosítani!

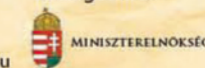
További info:

Kálmán Zsuzsanna

+36 30 9495 837

zsuzsa.kalman@eletmenete.hu

Támogatóink:

Dési János

Az Emlékezés Hegyén

Már több fontos kiállítótér is bemutatunk a Pesti Sóletben – így legutóbb, idén májusban a jeruzsálemi Izrael Múzeumot, most a Yad Vashem következik.

A Yad Vashem persze több mint egy múzeum, egy kiállítótér. Az intézmény a holokauszttal kapcsolatos kutatások egyik központja, de fontos emlékhely és oktatási intézmény is.

Izrael állama a soa sokkja után jött létre, s ha a történetekkel való szembenézés az új államban is nehezen indult, hamar elhatározás született arról, hogy a példátlan genocídium emlékeit össze kell gyűjteni egyrészt az áldozatok emlékének a megőrzésére, másrészt a jövő nemzedékek okulására. 1953-ban határoztak a Yad Vashem létrehozásáról a Herzl hegy melletti Har Hazikaron-on („Emlékezés hegyén”) Itt a közelben van az állam megálmodójának, Herzl Tivadarnak – akinek micsoda csodás véletlen – szülőháza nagyjából a mai Dohány templom helyén állt - a sírja és emlékmű-uma. De itt van az a temető, ahol az ország vezetőit, illetve az elmúlt évtizedek harcaiban elesett katonákat helyezik örök nyugalomra. A temetőt egy kis lígeten keresztül vivő út köti össze a Yad Vashemmel, útközben az állam alapításával kapcsolatos tablók mutatják be azt a közel sem egyszerű folyamatot, amíg létrejehetett Izrael Állama.

Mint említettük, a Yad Vashem nemcsak kiállítótér, de most kezdjük ennél a részlegénél. Az ingyenesen látogatható, modern, nyers beton felhasználásával készült kiállítótérben a bejáratnál mindjárt egy óriási, megrázó tabló fogad. Valahol Lettországon, az utolsó pillanatokban löttek tömegsírba embereket. Sok áldozattól még a személyes tárgyaikat elvenni sem maradt a gyilkosoknak ideje. Így ezekből az igazolványokból, sáros, tépett, fényképekből, összetört apró használati tárgyakkal próbálják rekonstruálni a legyilkoltak életét.

Innentől kezdve nagyjából időrendben követhetjük a tárlatot, amely igyekszik képekkel, tárgyakkal, filmrészletekkel érzékelhetővé tenni az eseményeket. Miként kerülhetett hatalomra Németországban a náci párt? Hogyan bódíthatott el milliókat a gyilkos eszme rövid idő alatt? Miként szakadt meg egy sok évszázados – persze közel sem könnyű – együttélés? Mikén terjedt el a náciizmus a világban, s mi történt a háború kitörése után. A bemutató nemcsak ismereteket közvetít, hanem próbál az érzelmekre is hatni. Az eseményeknek csak a fő sodrát mutatja, ahol lehet, igyekszik megmutatni a mögöttük lévő személyes tragédiák végtelen sorát.

Az egész mintha arra szolgálna, alkalmat teremtsen arra, hogy hozzáférők elmagyarázzák, elmondják, mi is történt valójában. És tényleg, egymás sarkát érik az idegenvezetők, a kalauzok, akik ma már nem harsogva, hanem kicsiny mikrofonjukba suttogva beszélnek közönségüknek a felfoghatatlanról. Gyerekek csoportjaitól, szakaszokban vonuló katonafiatalkotól, turistáktól sokszor lépni is nehéz itt.

Az anyag szemléletes és ügyesen, hatásosan összeválogatott. Kiemelt szempont az is, hogy a

zsidóságot ne csak, mint áldozatot láttassa, amely tagjai szó nélkül túrték, hogy legyilkolták őket. A kiállítás beszámol a zsidó ellenállás működéséről, s nem csak a közismert varsói gettóláza-dásról. A magyar cionista ellenállásnak is szentelnek néhány tablót, így például David Gur története is itt olvasható. De más országok zsidó ellenállóinak is méltó emléket állítottak itt. Fontos része mindennek, azok megismertetése, akik nem zsidóként, sokszor saját életük kockáztatásával – mentették zsidó embertársaikat.

És itt elértünk a Yad Vashem következő fontos feladatahoz. A „Világ igaza” díjat a szervezettől az kaphatja meg, aki tehát megmentett embereket. Felidézve a talmudi mondást, mely szerint „Aki egy életet megment, az egész világot menti meg”. A jutalmazott – vagy leszármazottja – hagyományosan egy fát ültethet az itteni hatalmas parkban, amely mellett emléktábla örökíti meg a nevét. Az első fa Raoul Wallenbergé, tőle nem messze Oscar Schindleré található, de utána százával sorakoznak az örökzöld fák. Szerencsére sok magyar névvel is találkozhatunk. Számomra legkedvesebb Kállay Kázméré, akiről sokat írtam és személyesen is ismerhettem – aki arra volt nekem jó példa, hogy a „keresztény középosztály” tagjai, ha akartak, tehettek valamit a halálra ítélt megmentéséért. (<http://fotolexikon.blogspot.hu/2008/03/keresztny-ri-osztly-is-menthetett.html>)

S rövidesen ide kerülhet Essősy József fája is, aki- nek gyermekmentő hőstetteit a Pesti Sólet 2015.

májusi számában az elsők között írtuk meg. A Világ Igazai kitüntetést csak alapos ellenőrzés, sokak szerint talán túlzottan bürokratikus folyamat után ítélik oda – mindenesetre így kicsi a tévedés lehetősége. Eddig majd 25 ezer ember részesült a díjból, köztük nagyjából 800 honfitársunk is.

Az „igazak erdejétől” továbbsétálva egy elképesztő sziklalabirintusba jutunk, ahol a hatalmas kövekre az elpusztított zsidó közösségek nevét vésték fel.

Sokan nem bírják ki könnyek nélkül a megölt gyermekekre emlékező, igen erősen az érzelmekre ható emlékhelyet megnézni. Itt egy sötét, üveg-tükör labirintusba lépünk be, ahol a végtelenben lobogó gyertyák fénye világít csak, miközben monoton hangon, végtelenítve olvassák fel a soa gyermekáldozatainak a nevét.

Itt említjük meg a Yad Vashem még egy jelentős funkcióját. Céljának tekintti, hogy megörökítse a holokauszt valamennyi áldozatának a nevét, feljegyezze és elérhetővé tegye a megismerhető élettörténetükkel együtt. (A helyszínen, de persze a már az interneten keresztül -

<http://yvng.yadvashem.org> - a hozzátartozók is beadhatják megölt rokonaik adatait, amelyek aztán egy nagy, központi adatbázisba kerülnek.) Aki Jeruzsálmában jár, szánjon rá egy fél napot. A washingtoni Holocaust Memorial Museum mellett ez a világ egyik legfontosabb ilyen intézménye.

Kedves Olvasóink! Megszokhatták, hogy ezen az oldalon Izsák Gábor barátunk zsinagógákat bemutató, képeslapos sorozatát olvashatják. Ezúttal is így terveztük, de nem sokkal lapzártá előtt kaptuk az új izraeli nagykövet kinevezésével kapcsolatos információt, amelyet feltétlenül szeretnénk volna megosztani Önökkel. Ezért fájó szívvel döntöttünk, maradjanak az aktuális hírek és a sorozat új részét elhalasztjuk egy hónappal. Megértésüket köszönjük!

Izrael Állam új nagykövete Magyarországon

Yosef Amrani, Izrael Állam nagyköveteként átadta megbízólevelét Áder Jánosnak, Magyarország köztársasági elnökének. Az új izraeli nagykövet, Yosef Amrani elmondta, személyes megtiszteltetés és felelősség számára képviselni hazáját, valamint annak nagykövete lenni, és ezzel hozzájárulni a két ország közötti kapcsolatok fejlődéséhez. Magyarországot és Izraelt összeköti a történelem és Magyarország zsidó öröksége, valamint a két ország elkötelezettsége a környező régió és a világ jövőbeni békéjének, biztonságának, stabilitásának és jólétének megtartásáért.

Yosef Amrani hangsúlyozta, a zsidó emberek tragédiája a XX. századi Európában és Magyarországon mindig az emlékezetünkben és lelkiismeretünkben kell, hogy éljen; a történelemnek nem korlátként, hanem morális és politikai irányítónak kell szolgálnia bennünket. Izrael Állam új nagykövete fő feladatának tekinti, hogy eljusson a magyar néphez és az általa megvá-

lasztott vezetéshez a minden szinten történő együttműködés üzenetével. Szándékában áll, hogy a nagykövetséget intenzíven bevonva növelje az akadémiai és tudományos csereprogramokat, valamint erősítse a gazdasági együttműködést a két ország érdekeit legjobban szolgálva. Yosef Amrani úgy véli, Izrael és Magyarország a globális ügyekben osztják stratégiai meglátásaikat.

Yosef Amrani életrajza

Pályafutás

2016 -	Rendkívüli- és meghatalmazott nagykövet, Magyarország
2014 - 2016	Stratégiai Főosztály vezetője, Külügyminisztérium
2012 - 2014	Kihelyezett nagykövet, Macedónia
2009 - 2014	Rendkívüli- és meghatalmazott nagykövet, Zágráb, Horvátország
2008	Követtanácsos, Nyugat-Európa Divízió, Politikai Elemzés és Tervezés Osztály, Külügyminisztérium
2004 - 2007	Különleges megbízatású nagykövet, Külügyminisztérium
2000 - 2004	Konzul, Észak-Amerika Nyugati-part, San Francisco, Kalifornia
1998 - 2000	Politikai követtanácsos, Izraeli Nagykövetség, Washington, D.C.
1996 - 1998	Igazgató, Koordinációs Osztály, Külügyminiszteri Kabinet, Külügyminisztérium
1995 - 1996	Osztályvezető, Politikai Tervezés, Palesztin tárgyalások (delegáció tag)
1994	Izrael Állam elnökének politikai tanácsadója
1988 - 1993	Irodavezető és tanácsos, Izraeli Nagykövetség, Washington, D.C.
1986 - 1988	Főigazgatói titkár, Külügyminisztérium
1984 - 1985	Kutató, Rothschild Alapítvány, Héber Egyetem, Jeruzsálem
1983	Részvétel a Külügyminisztérium Gyakornoki Programjában

Tanulmányok:

1983 - 1986	MA Cum Laude, Történelem és Amerikai Tanulmányok, Héber Egyetem, Jeruzsálem
1984 - 1985	Kutató, Rothschild Alapítvány, Héber Egyetem, Jeruzsálem
1980 - 1983	BA cum laude, Történelem és Zsidótörténelem, Haifai Egyetem

A nemzetközi közösség kiváló tagjaként tovább kell bővíteniük az együttműködést és a csereprogramokat a jobb megértés és kooperáció érdekében.

Izrael Állam új magyarországi nagyköveteként Yosef Amrani kiemelte, megtiszteltetés és kihívás számára megtapasztalni a kultúra és az élet hatalmas gazdagságát, amelyet Magyarország képvisel, illetve az ezekhez kapcsolódó jövőbeni lehetőségeket is.

Yosef Amrani néhány hete már járt a Dohány utcai zsinagógában, de nem csak a péntek esti imán volt velünk, hanem az azt követő keddson is és örömmel üdvözölte körzetünk tagjait. Jelen, hivatalos bejelentés után/mellett már szervezzük, hogy a nagykövet urat egy interjú, egy beszélgetés keretében is bemutathassuk a Pesti Sólet olvasóinak.

Az „Emlékezés napja” Sátoraljaújhelyen

A Zempléni Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (ZRVA) 1991-ben alakult, a térség gazdaságfejlesztésének segítésére. Az Alapítvány a MAZSI-HISZ támogatásával megkapta a helyi Önkormányzattól az akkor romos, 1838-ban Kaesztenbaum Márton alapította egykori KAESZTENBAUM Zsidó Iskola épületét, s felújításával jött létre a **Zemplén Európa Ház.**

Az épület történetének kutatása során rengeteg információt, dokumentumot, tárgyi emléket találtak, (így Kasztenbaum Márton sírját is,) melyeket a november 8-án tartott „**EMLÉKEZÉS NAPJA**” program keretében mutattak be. A rendezvényre meghívást kapott a MAZSIHISZ elnöke, Heisler András is, aki elfoglaltságai miatt különmegbízottja útján képviseltette magát. A rendezvényen a nem zsidó felekezeti szervezők a térségben élő emberek számára kívánták megismertetni a zempléni zsidóság történetét, a mindennapokban vállalt jelentős szerepét. A rendezvény Kaesztenbaum Márton: „Izraeliták Tanodája” emléktábla újraavatásával vette kezdetét. A volt iskola utcai homlokzatán 1856-ban elhelyezett tábla a zsinagóga és imaház romjai közül került elő, most felújítva, egy új táblával együtt került az épület falára. Ezt követte a „Zsidó emlékek Sátoraljaújhelyben” címet viselő kiállítás megnyitása. A kiállítás a térség magánszemélyek által kölcsönzött tárgyi zsidó emlékeiből összeállított gyűjteményt, valamint a helyi zsidóság életével kapcsolatos dokumentumokat mutatja be.

Az emlékkonferencián bemutatták a Kasztenbaum Zsidó iskola, és az épületet ma használó ZRVA, illetve a sátoraljaújhelyi zsidóság történetét, s a „Sátoraljaújhelyi Status quo Izraelita Anyahitközség „Kaesztenbaum” elemi fiú- és leányiskolájának 100 éves története 1838-1938.” című kiadvány reprint kiadását. Majd a résztvevők egy emléksétán ismerkedtek a város egykori zsidó negyedének emlékeivel, így a volt kereskedő-utcával, az ortodox zsinagóga bútoráruházzá alakított épületével, és a felújítás alatt álló volt imaház maradványával. Végül kilátogattak a régi zsidó temetőbe, s felkeresték **Moshe Teitelbaum** (1808-1841) csodarabbi síremlékét, és a kis helyi zsidó közösség vezetőjének kalauzolásával megtekintették a síremlék mellett felépült kóser szállást és imatermet. A rendezvény, ragyogó példáját mutatta annak, hogyan őrzi egy város annak a zsidóságnak az emlékeit, amely a Soá előtt lakosainak 68 (!) százalékát tette ki. Mára bejegyzett hitközségi szervezet nincs a városban, s a minjéhez is hiányzik legalább egy ember. Ha a helyi közösség visszakapja az önkormányzat által ígért, korábban zsidó tulajdonú területet, a tervezett fejlesztések után nőhet a most is jelentős látogató-forgalom.

Kép és szöveg: Gyertyános András

Izrael – a drámai valóság drámai filmművészethez vezet

A 20. Izraeli Filmhéten a 2016-os premierek mellett az elmúlt 20 év legnépszerűbb filmjeit vetítik december 1-7. között. A filmek bemutatják, Izraelnek napi harcot kell folytatnia olyan morális kérdésekkel, amelyekkel más nemzeteknek csak ritkán kell foglalkozniuk. Ezúttal két új helyszín és több ingyenes vetítés is lesz. A filmek többségét eredeti héber nyelven, magyar felirattal nézhetik meg. Ha csak az elmúlt évtizedek híreiből tájékozódunk Izraelről, sokan úgy gondolhatják, jól értik a valóságot. Szörnyű háborús forgatókönyveket képzelnek el, és kevésbé gondolnak másra. Miközben az élet sokkal komplexebb és sokoldalúbb. Az igaz történetek mindig mélyebbek, mint a főcímek. Az extrém helyzetekben született dilemmák vezették Izraelt oda, hogy megtalálják napjaink legérdekesebb filmművészetét. A filmek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a történetírás lenséjén keresztül lássuk Izraelt, hogy hogyan alakult ki és változott meg a társadalma, és hogyan fejlődtek ki az erőszak nyomai a mindennapokban.

jelölt „Az izraeli titkosszolgálat titkai” című film készítőit a valóság vezette arra, hogy filmre vigyék a titkosszolgálat hat korábbi vezetőjének történetét, az élet és halál dilemmáját, valamint

az iszlám terrorizmussal folytatott harcot, miközben mindkét oldal megpróbálja megőrizni a normális életét. A filmek közül az „Apánk” a célirányos erőszak társadalom felé történő terjedését ismerteti, az „Egy hét és egy nap” pedig ennek a következményeit tárja a nézők elé. A filmhéten olyan optimista vígjátékokat is vetítenek, mint például a „Csakis New Yorkban”, „A világ végén balra”, „A méret a lényeg” és a „Nagymama hadművelet”. Az idei év válogatásának célja az is, hogy tiszteljen az izraeli modern filmművészet két nagyszónya, a nemrég elhunyt, nemzetközi hírvérendező és színész, Ronit Elkabetz, illetve a díszvendég, Evgenia Dodina előtt. A jubileumi izraeli filmhéten a Puskin Mozi mellett két új helyszín is bemutatkozik ingyenes vetítésekkel. A „Dancing Arabs” és az „Apánk” a Mazel Tov étteremben nézhető meg december 4-én. Míg a „Válólevél” másnap a Francia Intézetben.

A 20. Izraeli Filmhét részletes programja: <http://israelinbudapest.wixsite.com/filmweek2016>

Szenzációs lelet: 2700 éves bizonyíték a zsidó Jeruzsálemről

Aznap, amikor az UNESCO másodszor is olyan határozatot hozott, amely tagadja Jeruzsálem és a Templom-hegy múltját, Izraelben régészek közlétek az eddig ismert legrégebbi héber nyelvű dokumentumot, amely említést tesz Jeruzsálemről. Az i.e. VII. századi papirusz a Júdeai Királyság idejéből származik.

Az értékes dokumentumot a Júdeai-sivatag egyik barlangjában találták régiségtolvajok, akiktől az Izraeli Régészeti Hatóság nyomozói kobozták el. A kétsoros, óhéber szöveget tartalmazó, 11 centiméter hosszú és 2,5 centiméter széles papiruszdarabka korát szénizotópos kormeghatározás alapján 2700 évesre becsülik, és ezt alátámasztja a szöveg paleográfiai elemzése is, amely a betűk formája, az egykori írásmód alapján becsüli meg egy szöveg korát. A régészeti hatóság elnöke, Israel Hasson szerint a lelet az i.e. VII. századból, az Első Templom korából származik. Az írás jól olvasható, így szól: „A király szolgájától, Naharatóból, boros korsók Jeruzsálembe.” A régészek megállapították, a papirusz eredeti és egy Jeruzsálembe történt áruszállítás igazolása. A szövegben szereplő Naharata azonos a bibliai Józsué könyvében szereplő településsel, amelyről az Efraim és Benjamin törzse között húzó határvonal leírásában olvashatunk. A régészeti hatóság igazgatóhelyettese, Eitan Klein elmondta, a dokumentum egyedülálló, mert független forrásként bizonyítja, a Júdeai Királyság idején szervezett, írásos közigazgatás létezett. Megerősíti a tényt, Jeruzsálem központi szerepet játszott, és egyben a zsidó királyság gazdasági fővárosa is volt 2700 évvel ezelőtt. A bibliai leírás szerint ebben az időszakban Manassé, Ámon és Jósias király uralkodott Jeruzsálemben. A szövegből az nem derül ki, melyik király számára érkezett a borszállítmány. Az időjárásra és nedvességre érzékeny papirusz a régészek szerint azért maradhatott meg, mert a sivatagi klíma tartósította azt. Az izraeli kutatók szerint számos más lelet rejtőzhet a Júdeai sivatagban, de versenyt kell

futniuk a műkincstolvajokkal, akik a busás haszon reményében szisztematikusan kutatják a térséget. A világorökségért felelős szervezeteknek az ilyen leletek védelmével kellene foglalkozniuk, ahelyett, hogy történelemhamisító határozatokat hoznak – figyelmeztetett Israel Hasson.

A Jeruzsálem nevét tartalmazó papirusz felfedezése egyértelmű bizonyíték arról, hogy a város a zsidó nép örök fővárosa volt, s az is marad – mondta Miri Regev izraeli kulturális miniszter, aki szerint „a Templom-hegy Jeruzsálem és Izrael szíve, ami akkor is a zsidó nép legszentebb helye marad, ha az UNESCO akár tízszer is megismétli ezt a hamis és szánalmas határozatot”.

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Sálom!
Zsidó hittankönyv I. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

**A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-**

Leonard Cohen emlékére

November 7-én elhunyt Leonard Cohen, a Québecben 1934. szeptember 21-én született költő, zenesz. Cohen már elismert író és költő volt, amikor 31 évesen, 1966-ban New Yorkba költözött, ahol zenészként is letette névjegyét. Dalszövegei miatt a kritikuskok hamarosan az idén irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett Bob Dylanhez hasonlították. Cohen rengeteg zenészt megihletett, sok szerzeményét dolgozták fel mások, neve bekerült a Rock and Roll Hall of Fame-be, és hazája legmagasabb kitüntetését, Kanada Érdemrendjét is elnyerte. Melankolikus dalai csak ritkán lettek slágerek. Legismertebb dalát, a Hallelujah-t 1984-es megjelenése óta több százan dolgozták már fel. Leonard Cohen pályafutása során rengeteg zenei és irodalmi díjat kapott. Többször elnyerte a kanadai zenész szakma Juno-díját, kapott Grammy-díjat, amellyel teljes életművét ismerték el. Leonard Cohen 1967-től 14 stúdióalbumot készített. Utolsó lemeze, a You want it darker bő két héttel halála előtt, október 21-én jelent meg. A művészt azóta már eltemették a Montréal Westmount részében fekvő Shaar Hashomayim temetőben, szülei és nagyszülei mellé, a közeli rokonok és barátok jelenlétében.

Salamon korabeli palotára bukkantak

Salamon király korából származó, hatalmas, háromezer éves palota maradványait találták meg a régészek Gezerben, Izrael központi részén - jelentette a Háárec című újság honlapja.

A régészek Salamon palotájának nevezték el az épület maradványait, mert Salamon a Biblia szerint hatalmas építkezéseket folytatott Jeruzsálem mellett Hacorban, Meggidóban és Gezerben is. A gezeri palota - akárcsak a Hacorban, vagy Meggidóban kiásott korabeli épület - nagy központi udvar köré épült. Az épület hatalmas méreteivel eltér egy szokásos korabeli háztól. Emellett - ellentétben egy átlagos épülettel - természetesen burkolta a falát, valamint a sarkokba hatalmas faragott köveket raktak, amelyeket csak palotáknál alkalmaztak.

Gezer története a Salamon előtti korba nyúlik vissza. A vidéket már az i. e. IV. évezredben, a rézkőkorszakban is lakták, 3400 évvel ezelőtt kánaánita népek éltek a településen, melynek lakossága szoros kapcsolatban állt a távoli egyiptomiakkal, amit egy, az előző ásatási szezonban talált, III. Amenhotepet ábrázoló kártus, vagyis hosszúkás keretes kép is bizonyít. Az egyiptomi írásos emlékek is többször említik a várost: III. Thotmesz a karnaki templom falán bemutatta elfoglalását, és az Amarna-táblák is legalább kilencszer írnak róla. A régészeti leletek egybehangzóan jelzik, hogy az egyiptomiak a települést feldúlták. A Bibliai szerint Dávid király a filiszteusoktól foglalta el a várost.

A bibliai szövegek történeti hitelességét alátámasztják az egyik rétegben talált kétszínű filiszteus kerámiatöredékek, melyeket az amerikai régészcsoporthoz tartozó feltáró. Az archeológusok filiszteus eredetűnek tartanak egy Gezerben talált hosszúnak, madárcarcú nőalakot is, amely egy égei-tengeri istennőt ábrázolhatott. Hasonló kerámiaalakokra bukkantak már Asdódban, Timnában, Ekrónban vagy Askelonban, más filiszteus vidékeken végzett ásatásokon is.

Az újonnan felfedezett palota az úgynevezett Salamon kaputól, egy már feltárt, hatkamrás belső kaputól nyugatra fekszik. A Salamon név a kapu esetében is megtévesztő lehet, mivel kétséges, hogy a király járt-e Gezerben. A Biblia szerint egy egyiptomi uralkodó ajándékozta Gezer városát hozományként Salamon feleségének (az egyiknek, hiszen a legenda szerint hétszáz felesége és háromszáz ágyasa volt), a király újjáépítette a várost.

A régészek szerint az ásatások döntő bizonyítékokat szolgáltatottak arról, hogy a Biblia szövege történeti tényekre épült, ugyanis a leletek alapján a kései vaskorban, i.e. e. 1200-1000-ban lerombolták a várost és a romokon egy új, erődtérrel védett, palotával ékesített várost építettek az i.e. 10. század második felében, Salamon király korában.

(forrás: MTI)

Elkészült az új tábla

Egyrészt szomorú, másrészt örömteli, hogy betelt mindkét tábla a Jahrzeit-falon. Szomorú, hiszen azt jelenti, sok-sok eltávozott szerettünkre kell emlékezni. Örömteli, mert bizonyítja, jó ötlet volt, illetve így sokan állíthattak emléket elhunyt hozzátartozóiknak. A körzet vezetése a jelentős igényt figyelembe véve úgy döntött, újabb táblát állít a Dohány utcai zsinagógában. Az új táblát, a kis névtáblákkal, illetve a gyertyákkal a Zsidó Kulturális Fesztiválra átadták, így a fesztivál látogatói már megtekinthették azt a zsinagóga bejáratánál. Aki korábban elmulasztott jelentkezni, s most úgy gondolja, így módon emlékezze elhunyt családtagjára, még nem készt el, és pótolhatja. Jelentkezni a templomkörzetben Fülöp Ildinél lehet.

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógaért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszán sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szeretteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteiknek mikor van a Jahrzeitje.

Dr. Wesel Katalin Zelma	december 1.	Darvas Zoltánné	december 8.	Rózsa Dezsóné	december 12.	Jakab Márton	december 21.
Kozma György	december 3.	Raschka Imréné	december 8.	Waldner Ferencné	december 15.	Márta Kohn	december 25.
Eugen Gero	december 5.	Suchman István és Icuca	december 9.	Várad Lajos	december 16.	Gárdonyi Tibor	december 26.
Nádél Lászlóné	december 6.	Dr. Steiner Sándor	december 10.	Váriné Reichental Magda	december 17.	Hajdú Gusztáv	december 30.
Alex Kertész	december 7.	Hajdu Tibor	december 10.	Marsányi Ernő	december 20.	Glasel Adolfné	december 31.

